

Redactioneel

America! America!

Filosofie in de Verenigde Staten

In Nederland en de rest van Europa wordt nog altijd met een mengeling van fascinatie en *dédain* tegen de Amerikaanse cultuur aangekeken. Natuurlijk zijn wij Europeanen in vele opzichten allang halve Amerikanen, maar tegelijkertijd is er niets dat wij zo hardnekkig blijven ontkennen als juist dat: alles wat goed aan Amerika is komt uit Europa, alles wat slecht is moet haast wel van de overzijde van de Atlantische Oceaan komen. En gedachteloos leggen we Prince of Gershwin op de draaitafel, slaan een roman van Paul Auster of Tom Wolfe open, schenken nog een cola in of spoeden ons naar de squash-hal. Of zou het toch zo zijn dat we liever Abba, Paolo Conte of Louis Andriessen horen, de Aanslag of Enzenbergers 'Ach! Europa' lezen met een glaasje Exota of een Duvel, en we straks vrolijk staan te korfballen? Op dergelijke fundamentele vragen zult u in dit en het volgend nummer van *Krisis* geen antwoord vinden.

Voor u ligt het eerste van twee nummers van *Krisis* die gewijd zijn aan filosofie, kunst en cultuur in de Verenigde Staten van Amerika. Onder de noemer 'America! America!' wordt in deze nummers een (wellicht) eerste kennismaking met een aantal ons inziens belangwekkende ontwikkelingen in de Amerikaanse filosofie en cultuur geboden. Bij onze keuze van de onderwerpen vormde de invloed van Amerikaanse filosofen en kunstenaars op doen en denken van de auteurs van de artikelen zelf een belangrijke leidraad. Zo'n aanpak vergroot natuurlijk de toevallig factor van het in beide nummers gebodene: lang niet alles en lang niet altijd het meest representatieve van de Amerikaanse filosofie en cultuur komt aan bod. Anderzijds maakt zo'n enigszins 'subjectieve' aanpak des te pregnanter duidelijk hoezeer er sprake is van een vruchtbare uitwisseling van ideeëngoed tussen Amerikaanse en Nederlandse, c.q. Europese intellectuelen.

Voorop staat, vooral in dit nummer dat geheel aan de Amerikaanse *filosofie* is gewijd, dat diverse van de hier besproken auteurs en theorieën weinig bekendheid genieten in Nederland. Daarom is in de meeste gevallen voor een duidelijk *inleidende* aanpak gekozen. Het kan haast niet anders in een themanummer over Amerikaanse filosofie dan dat het werk van Richard Rorty daarin een centrale plaats inneemt. Rorty's bekendste boek wordt hier ingeleid en verbonden met zijn overige publicaties door Pieter Pikelharing. Daarnaast is een door Krisismedewerkers met Rorty gevoerd gesprek opgenomen, vertaald en bewerkt door Jan Flameling, waarin de filosoof zijn eigen werk toelicht en ten opzichte van andere filosofen situeert. Eén van de filosofen die grote invloed op Rorty heeft gehad is Donald Davidson. Over diens taal filosofie, de plaats van het waarheidsbegrip daarin en Davidsons positie tussen realisme en relativisme in, handelt een uitgebreid artikel van A. Guichard.

Het belangrijkste mikpunt van Rorty's filosofische polemiek is de overheersend 'funderende', epistemologische gerichtheid van de westerse filosofie. Die kritiek op de funderingsdrang van de filosofie is eveneens terug te vinden in het ethische werk van de Amerikaanse filosofe Martha Nussbaum dat wordt besproken door Tsjalling Swierstra. Vervolgens geeft Hans Radder een overzicht van de recente ontwikkelingen in de Amerikaanse wetenschapsfilosofie, bespreekt Percy Lehning de ontwikkeling die de beroemde rechtsfilosoof en ethicus John Rawls doormaakte sinds de publicatie van diens 'A Theory of Justice', en bieden René Boomkens en Veronica Vasterling in een tweetal reviews een overzicht van de Amerikaanse receptie van respectievelijk de invloedrijke Europese filosofen Michel Foucault en Martin Heidegger.

In de rubriek recensies ook veel Amerika: besprekingen van werk van Nelson Goodman en Catherine Elgin door Renée van der Vall en van een bundel artikelen van Amerikaanse feministische filosofes over de betekenis van het werk van Foucault voor feminisme en vrouwenstudies in de VS door Loes Maagdenberg.

De column van Gijs van Oenen maakt op anecdotische wijze duidelijk waar de Amerikaanse analytische filosofie oorspronkelijk vandaan komt: uit Oxbridge. Cris van der Hoek tenslotte bespreekt het posthuum verschenen 'In het spoor van de seksuele differentie' van Rina Van der Haegen.

America! America! Filosofie in de Verenigde Staten: in dit nummer van *Krisis* zal duidelijk worden dat Amerikaanse filosofie niet identiek is aan het beeld dat daar in Nederland vaak van bestaat: saaie detailstudies van analytisch geschoolde theoretici, die alles wat het 'speculatieve' Europa heeft te bieden als 'zo-maar-wat-zeggen'-filosofie afdoen. Integendeel, juist uit het werk van denkers als Rorty, Nussbaum, Rajchman, Hacking en Davidson blijkt hoe sterk Amerikaanse en Europese filosofen elkaar beïnvloeden. Dit nummer van *Krisis* wil u een aantal fragmenten van deze dialoog voorzetten, als eerste uitingen van de 'conversation of mankind' die Rorty voor ogen staat.

Naar aanleiding van dit en het volgende nummer van *Krisis* organiseert CREA/Studium Generale tussen 18 oktober en 18 november a.s. een programma dat geheel gewijd is aan de Amerikaanse filosofie, literatuur en beeldende kunst. Aan dit programma wordt door diverse Amerikaanse theoretici deelgenomen. Elders in dit nummer is een overzicht van het programma opgenomen.

ADRESWIJZIGING KRISIS

Vanaf 30 september a.s. heeft *Krisis* een nieuw adres:

KRISIS, tijdschrift voor filosofie

De Balie, voor politiek en cultuur

Kleine Gartmanplantsoen 10

1017 RR Amsterdam

Tel. redactie: 020 - 27 98 61

Tel. administratie: 020 - 93 76 26